

Učni scenarij: Varnost na internetu

UČNI SCENARIJ	
Naslov	Varnost na internetu
Ključne besede	dogovori, igra vlog, internet, varnost
Povzetek	Dejavnost je namenjena seznanjanju otrok z varnostjo na internetu. Otroci ob videoposnetku, pogovoru in igranju vlog spoznavaajo in presoajo, katere situacije na internetu so varne in katere so lahko nevarne. Ob pogovoru se naučijo, kako odreagirati, kako poiskati pomoč staršev ali drugih odraslih ter poskrbeti za varnost. Dejavnost zaključijo z oblikovanjem skupnih pravil in dogovorov, ki jih s pomočjo plakata predstavijo tudi staršem.
Vzgojitelj/-ica	Ana Rejc
Vrtec	Vrtec Škofja Loka
Starost otrok	5–6 let
Trajanje	30–40 minut
Področje	Temeljna znanja RIN
Tema Ustrezno označite eno ali več temeljnih znanj RIN.	☒ Računalniški sistemi – naprave, strojna in programska oprema, odpravljanje težav; ☐ Podatki in analiza – zbiranje, shranjevanje, prikazovanje in preoblikovanje, sklepanje in modeliranje; ☐ Algoritmi in programiranje – algoritmi, spremenljivke, nadzor, modularnost, razvoj programov; ☐ Omrežja in internet – omrežne komunikacije in organizacija, kibernetska varnost; ☒ Učinki računalništva in informatike – kultura, socialne interakcije, varnost, zakonodaja, etika.
Področje po kurikulumu za vrtce Vpišite primarno področje.	Družba
Medpodročno povezovanje Vpišite morebitno področje/-a, s katerim se dejavnost povezuje.	Jezik

Cilj/-i področja dejavnosti Vpišite cilj/-e iz kurikula za vrtce.	- Otrok razvija zavedanje o pomenu varnosti pri različnih dejavnostih in situacijah, npr. v prometu, igri, pri obisku kulturnih in drugih ustanov. - Otrok se z lastnimi izkušnjami, v pogovorih o moralnih in etičnih vprašanjih ter ravnanjih uči sprejemanja odgovornih odločitev. - Otrok posluša, doživlja, in poustvarja klasične in sodobne pravlјice ter druga prozna besedila: sodeluje pri skupnem branju; o tem, kako besedilo doživlja in ga razume, se pogovarja in izraža na druge umetnostne načine; (po)doživlja in poustvarja književno dogajanje in književni prostor; se poistoveti s književno osebo; dejanja književne osebe presoja z moralno-etičnega vidika; skupaj z vzgojiteljico gleda dramsko/medijsko uprizoritev pravlјice; ustvarja svojo domišljijko različico zgodbe/jo sam »bere«.
Konkretni cilji Opredelite konkretne cilje dejavnosti.	- Otroci si ogledajo lutkovno predstavo » Kozlički na internetu« in se pogovarjajo o njeni vsebini. - Otrokom približati delovanje in varno rabo interneta ter jim razumeti, kako deluje, in zakaj je potrebna previdnost. - Otroci z lutkami ali igro vlog ponazorijo zgodbo.
Didaktični pristop/-i Projektno učenje, problemsko učenje, izkustveno učenje, sodelovalno učenje, drugo (navedite).	1. Izkustveno učenje: Otroci aktivno sodelujejo, odgovarjajo, opozarjajo kozličke. Ogled predstave temelji na doživljanju, ne le poslušanju. 2. Problemsko učenje: Otroci razmišljajo o posledicah in odločitvah, ter rešujejo konkretne dileme: ali naj kozlički odprejo vrata, ali naj verjamejo volku? 3. Socialno učenje: Otroci opazujejo ravnanje likov, prepoznajo pravilne in nepravilne odločitve, ter spoznavajo posledice odločitev.
Didaktična sredstva in pripomočki Didaktična sredstva in pripomočki, oprema in/ali materiali za izvedbo učnega scenarija.	- računalnik in projektor, - videoposnetek Kozlički na internetu

Opis dejavnosti Opreделите predvidene korake dejavnosti.	1. Z otroki si ogledamo videoposnetek Kozlički na internetu. 2. Skupaj z otroki se pogovorimo o videnem. Postavljam jim vprašanja odprtega tipa, da preverim razumevanje in spoznam njihovo razmišljanje o tematiki: »Kdo je nastopal v zgodbi?« »Kaj je volk želel od kozličkov?« »So mu kozlički takoj verjeli?« »Kaj bi ti naredil/a na njihovem mestu?« 3. Otrokom razdelim kartonček, ki je na eni strani rdeč, na drugi zelen. Igramo se igrico Varna in nevarna vrata, kjer z dvigovanjem kartončka na določeni barvi izrazijo svoje mnenje glede na situacijo. Primeri: »Ko se pojavi neznana povezava, vprašam starše?« »Vsem lahko pošljem svoje podatke?« »Neznancem ne odpiram vrat?« »Verjamem vsem in vsakomur na internetu?« 4. Otroke razdelim v manjše skupine. Vsaka skupina dobi situacijo (npr: neznanec pošlje sporočilo; med igranjem igrice se na ekranu pojavi »čudna« povezava; nekdo od tebe želi osebne podatke ...). Otroke spodbudim, da situacijo odigrajo, poiščejo varno rešitev, povedo koga bi prosili za pomoč. 5. Otroci drugim otrokom zaigrajo situacijo, o kateri se potem skupaj pogovorimo in preverimo, če je bila njihova rešitev ustrezna. 6. Dejavnost zaključimo z oblikovanjem skupnih dogovorov oziroma pravil za varno uporabo interneta. Dogovore zapišemo in jih izobesimo pred igralnico, da z njimi seznanimo tudi starše.
Dejavnosti v koticu	Naslednji dan sem otrokom v koticu pripravila: lutke, prostor za igre vlog, kartice: kaj je dobro in kaj slabo, možnost pisanja in pošiljanje pošte po vrtcu.
Refleksija otrok - Kaj so se naučili, spoznali? - Kaj jim je bilo všeč? - Kako so se počutili?	Otroci so skozi celotno dejavnost sodelovali, odgovarjali na zastavljena vprašanja in bili aktivni. Spodaj sem zapisala nekaj izjav otrok, ki so bile izrečene med dejavnostjo ali med evalvacijo skupaj z njimi. Eden izmed otrok je povedal, da mu je bila predstava všeč, ker take še ni videl, drugi pa je dodal, da mu je bilo všeč, ko so dvigovali kartončke, in da ni nikoli pogledal k sosеду. Med pogovorom o varni rabi interneta je eden izmed otrok povedal, da je pri njem vedno zraven mami ali ati ali pa oba, ko gleda pesmice na YouTubu, drug otrok pa je navdušeno povedal, da bo zdaj tudi njegov bratec vedel, kaj lahko dela na računalniku, ker je že velik. Ob vsebini pravljice so otroci izražali svoja stališča, eden je odločno povedal, da volku ne bi odprl, drugi pa je dodal, da lagati ni lepo. Za zabaven trenutek je poskrbel otrok, ki je povedal, da so zaigrali prizor in se smejali, ker je bil on volk.

Refleksija vzgojitelja - Izpostavite pozitivne vidike izvedene dejavnosti. - Izpostavite morebitne pomanjkljivosti izvedene dejavnosti. - Kaj bi lahko izboljšali oz. spremenili in kako?	Dejavnost je bila za otroke zelo zanimiva in motivacijska, saj jih tematika interneta pritegne in jo povezujejo z lastnimi izkušnjami. Ob ogledu videoposnetka in kasnejšem pogovoru so aktivno sodelovali ter pokazali razumevanje zgodbe in njenega sporočila. Pri igri z rdečimi in zelenimi kartončki so večinoma pravilno presoiali situacije, razprava po posameznih primerih pa je pokazala, da nekateri otroci še potrebujejo usmerjanje pri razumevanju pojma osebnih podatkov in nevarnosti neznancev na spletu. Igra vlog je bila posebej učinkovita, saj so otroci skozi igro lažje izrazili svoje razmišljanje in predlagali ustrezne rešitve. Opaziti je bilo, da znajo poiskati pomoč odrasle osebe, kar kaže na razvijajoče se zavedanje o varnem ravnanju. V prihodnje bi dejavnost lahko nadgradila z več konkretnimi primeri iz njihovega vsakdana. Lahko bi vključila tudi sodelovanje staršev, da bi se pravila varne rabe interneta še dodatno utrdila tudi doma, ne samo v vrtcu.
Spremljanje napredka otrok	Otroci so pokazali opazen napredek v več ključnih področjih. Razvijajo kritično mišljenje, saj znajo prepoznati nevarnosti in oceniti, kako se varno odzvati. Njihove socialne veščine se krepijo – bolj samozavestno sodelujejo v skupini, poslušajo mnenja vrstnikov in se učijo kompromisov. Prav tako se povečuje njihova samostojnost pri sprejemanju odločitev in odgovornost za svoja dejanja na internetu. Dejavnosti so okrepile tudi njihovo sposobnost izražanja čustev, spraševanja vprašanj in razumevanja posledic različnih situacij. Otroci sedaj bolje razumejo pomen pravil in dogovorov ter kako jih uporabiti v vsakdanjem življenju, kar jim daje občutek varnosti in zaupanja pri uporabi digitalnega okolja.
Fotografije, izdelki	

Viri in literatura Spletne povezave do gradiv ali navedba vira ali literature.	Kočar, P. (11. 2. 2025). <i>Kozlički na internetu</i> [Video]. Arnes Video. https://video.arnes.si/watch/npx98gzvgqdx Kurikulum za vrtce. (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Dokumenti-smernice/KURIKULUM-ZA-VRTCE-2025.pdf
Priloge	/